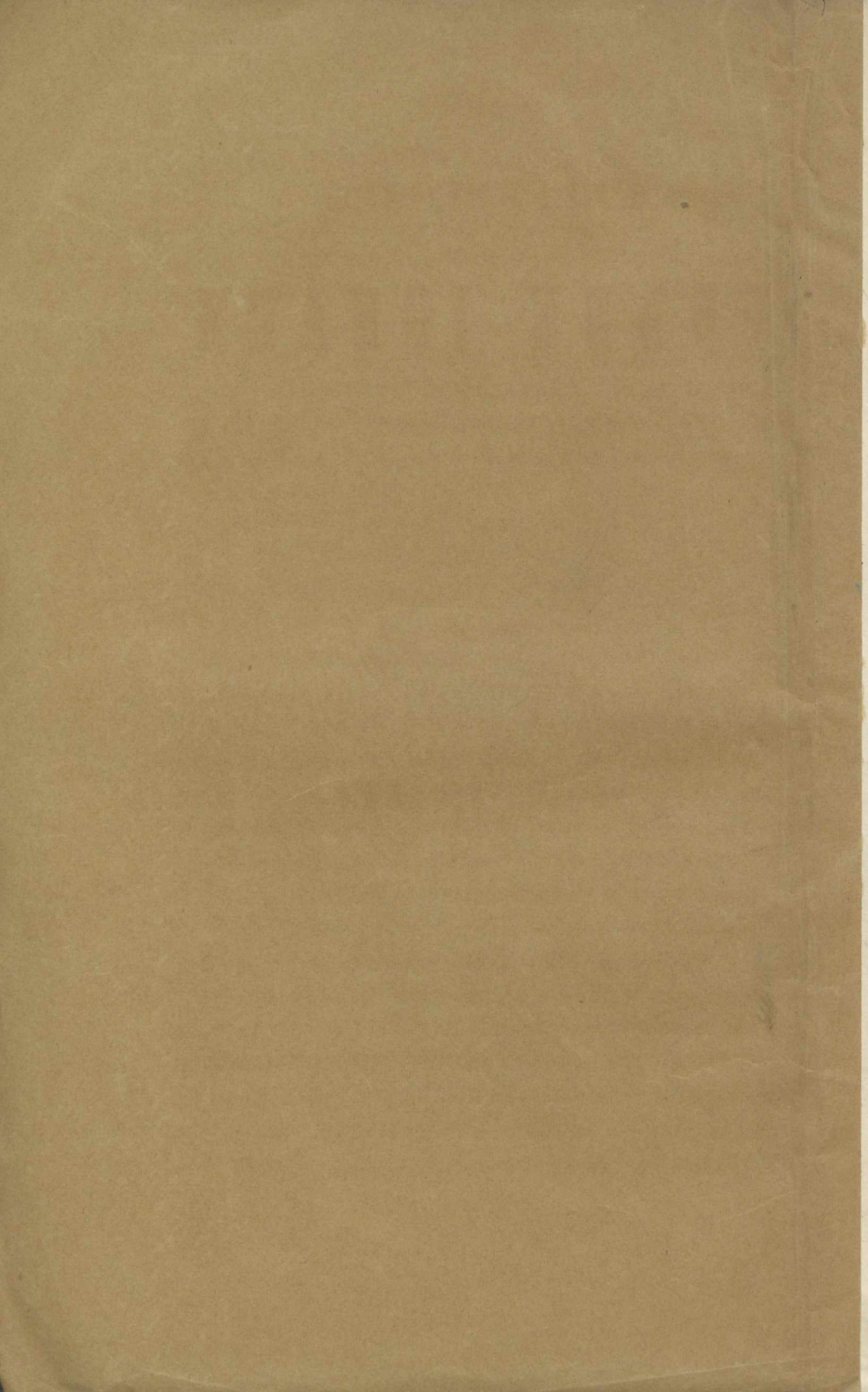

EMLÉKBESZÉD

FRANK IGNÁCZ

M. ACAD. TAG FELETT.

TARTOTTA

A M. ACADEMIA' ÜLÉSÉBEN NOV. 25. 1850.

PAULER TIVADAR

ACAD. TAG.

PEST, 1851.

EISENFELS ÉS EMICH KÖNYVNYOMDÁJA.

FRANKIGNACE

FRANKIGNACE

M. ACAD. TAC. LIBR.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

M. ACADEMIA LIBRERIE NOV. 26. 1850.

PAULIN TIVADAR

ACAD. TAC.

1850. 1850.

LIBRERIE DE L'ACADEMIE

A' halál' közös törvényének súlyát legmélyebben akkor érezzük, Tisztelt Academia, midőn körünkben váratlanúl, rendkívüli alakban tapasztaljuk hatását.

Az elvesztett társ, barát vagy rokon fölötti fájdalomhoz, saját gyengeségünk, nemünk' gyarlóságának, jövőnk' bizonytalanságának érzete járúl; kínosan érezzük magunkat emlékeztetve földi létünk' mulékonyására, mellynek vég határaihoz gyakran olly közel állunk, midőn az élet' pezsgő erejének öntudatában, még hosszú ideig élvezhetőknek véljük annak örömeit.

Ezen tapasztalati állítás' igazságát mélyen érezték számosan közölünk, Tisztelt Academia! midőn *Frank Ignác* tagtársunk' váratlan és megdöbbenő halálhírét vevők, ki ez idei martius 4. egy sötét pillanatban, önmaga erőszakosan szakasztá félbe a' tudományok' művelésének szentelt munkás életének fonalát, számos tisztelői és barátjai' érzékeny fájdalomra, azon intézeteknek, mellyeknek tagja volt, pótolhatatlan veszteségére.

Midőn tehát én e' körben felidézem emlékezetét, hogy rövid pillantást vessek életfolyamára, nem teljesítem egyedül tagtársi kötelességemet, nem hódolok kizárólag a' rendszabályok' hideg betűinek, hanem leróni ohajtom némileg a' háladatosság és kegyeletnek szent adóját is azon férfi iránt, ki ifjúságomban tanítom, később tiszt- és tagtársam, az élet' minden viszonyaiban jóakaróm volt; mit csak úgy vélek teljesíthetőnek, ha tova minden hízeltől, híven festendem jellemét, mert egyedül az igazság' szoros megtartása által üllheljük meg méltán azoknak emlékét, kik az igazság utáni törekedést életök' fő feladásának tekinték.

Frank Ignác született 1788. martius 24. Nagy-Károlyban Szatmár megyében, szegényebb sorsú, de tisztességes polgári rendű szüléktől. Elemi oktatását anyavárosában nyerte, ugyanott kezdte és végezte gymnasiumi tanfolyamát is, a' kegyes szerzetbeliek' középiskolájában; befejezése után vezéreltetve tanítási hivatásától, mellynek utóbb olly kitünő jeleit adta, 1803. sept. 29. *Jeromos* szerzetesi melléknévvel az ájtatos iskolák' rendébe lépett, melly honunkbani fenállása óta, ezerek' hazafiúi nevelése és tagjainak buzgó munkássága által, döntő hatással volt honi művelődésünk, nemzeti irodalmunk' fejlődésére. Mint a' rend' jelöltje két évig Privigyén vetette meg classicaí műveltségének bővebb alapját; utóbb Selmeczbányán az alsóbb diák iskolák' három évi tanításával (1806—8.) kezdette meg a' nevelésnek nehéz de áldásdús pályáját; a' bölcséleti tudományokat Váczon 1809. és 10. hallgatta azon sikerrel, hogy az utóbbi évi augusztus 26. a' magyar tudomány-egyetemnél *Schedius Lajos* karbéli dékán által a' szépművészetek és bölcsészet tudorává avatlatnék; 1811. Pesten a' nemzeti iskolákat tanította; de még azon esztendőben kilépván a' rendből, 1811—1814. a' pesti egyetemenél a' jog- 's államtudománynak szentelte erejét.

Azon férfiak, kik egyetemünk' hajnalában olly dicső nevet vív-

tak ki magoknak, hogy hazánk' legkitünőbb jogászaí' egyike, őket polgárisodásban valóságos vezetőinknek, egy új aera' úttörőinek nevezé, nagyobb részt már leléptek tanszékeikről, helyeiket mások pótolák, és ezek közt egy sem volt, ki Frank' irányára, fejlődésére nyomosabb befolyást gyakorolt volna; rendkívüli szorgalmát azonban a' karbeli osztályozások, kortársai' bizonyosságai és azon körülmény is kétség kívül helyezi, hogy már 1815. maj. 19. Vinkler Ignác' dékánsága alatt jogtudorrá lett; később a' szokásos törvénygyakorlat után ügyvédi oklevelet nyert; 1819. pedig kitünő pályázása' következtében, a' kassai kir. akademiához a' magyar magán- és fenytő jog' rendes tanárává nevezetett.

Buzgó tanításán kívül, írói munkásságának itt bocsájtotta első termékeit közre, vezéreltetve azon meggyőződéstől, miszerint a' tanító' fő kötelességeihez nem csak a' tudománynak élő szóvali terjesztése, hanem hallgatói' haladása' segédszereinek előállítása is tartozik. Ezen „*Specimen elucubrandarum Institutionum Juris Civilis Hungaricæ*“ czimű (Kassán 1820. megjelent) munkájában, terjedelmesebb dolgozatainak mutatóványául a' magyar polgári jog' előismereteit, és az adományok' tanát tárgyalá, nyíltan kijelentvén, miként az eddig követett rendszert mind saját vizsgálódásai, mind a' külföld' példái-nál fogva kielégítőnek nem tartja; az érintett két tárgyhoz a' jogtudori koszorú' elnyeréseért 1815. írt az „*Adományok' eredetéről*“ szóló értekezésének töredékeit csatolá; ezekben a' szabad föld, és a' hűberekhez hasonló adományok' eredetét, hazánk' ősidejéből származtatja; az utóbbiak' öröklésének megalapítását a' fiakra nézve sz. *Istvánnak*, tágasb kiterjesztését *Kálmánnak* tulajdonítja: az adományok' honi eredetét elismervén, azoknak az általános hűbéri jogelvek szerinti fejlődését vitatja, és ezen állításának igazságát az adományok és hűberek' történeti fejleményeinek azonosságából, bebizonyítani törekszik.

Kassai tanításának korszakába esik még *Észjogtani vázlat*a és

Magyar Büntetőjogtana, melyek, habár csak kéziratban maradtak, szerzőjük' akkori elvei és nézeteire sokkal nagyobb világosságot derítenek, mint hogy azokat hallgatással mellőzhetném.

Észjogi vázlatában, azon időszakban, midőn iskoláinkban nagyobb részt még Martini' tételei' nyomán, Wolfnak rendszere uralkodott, nyíltan rosszáll azok' véleményét, kik az emberi jogokat a' természeti állapot' jogkölteményére alapítják, a' helyett hogy azokat az emberi természetnek örökös változhatatlan forrásából merítenék; a' tudomány' rendszerére nézve, a' tételes jogban elfogadott felosztáshoz ragaszkodik, hogy illy módon a' bölcsészeti jogtan nem csak alapelveire, hanem külső alakjára nézve is, vezérfonalúl szolgálhasson a' szabott törvények' tömkelegében; a' tulajdonjogot nem az ész' törvényeiből, hanem a' nemzetek' tételes intézeteiből származtatja, határát az emberek' fentartási jogában találja, minél fogva a' végszükség' jogát pártolja. Az állodalmat a' természeti szükség' eredményének mondván, a' kormányalkat és a' fő hatalom' alanyainak meghatározásában, elismeri az emberi, szabadság' befolyását; a' kormányalkatok' bírálataiban a' közügyek' nyilvános tárgyalását, a' főtanácsosok' felelősségét, az alkotmányos intézetek' korszerű átalakítását javallólag említi, és a' tulajdonjogról kifejtett elveihez következetesen, a' nemzeteknek csak birtokolási jogot tulajdonít.

Büntetőjogában, melly több tanintézetekben a' legújabb ideig előadási vezérfonalúl használtatott, az általános elmélet' elvei mellett nyilatkozik; a' büntetést az igazság' s egyenlőségre alapítja, eredményét céljaitól, a' jognak követelményeit a' politikáéitól szorosan megkülönböztetvén, a' jogi és alaki visszatorlás' rendszerét, és ennél fogva a' beszámításnak tárgyilagos mérszabályát pártolja, de mintegy érezvén tana' egyoldalúságát, a' büntetési jogon kívül, fenyítő hatalommal is felruhazza az állodalmat, és ezen tekintetben az alanyi mértéket alkalmazandónak tartja. A' különös részben a' pártütés és felségsértésnek a' törvényben megérintett eseteit, szorosan meg-

különbözteti a' meg nem érintettektől, csak azokra alkalmazza az 1715. 9. egész szigorát, míg ezeknek megfenyítését a' bíró' bölcs belátására bízza; egyáltalán mind két munkában nézetei' eredetiségének számos példaira akadunk, és Frankot még a' bölcsészeti irány' hívének tapasztaljuk, holott később meggyőződése' egész hevével a' történeti jogiskola' elveihez ragaszkodott.

Kitünő munkálkodásának kiérdemelt jutalmául, 1827. a' magyar tudományegyetemhez a' halhatatlan emlékü Kelemen Imrének 1817. történt nyugalmaztatása után, hosszabb ideig árván maradt, és alig egy esztendeig Bognár József által ellátott hazai magánjog' tanszékére hívatott meg, hogy ritka tehetségeihez képest, nagyobb körben működjék a' honi jog' alapos ismereteinek terjesztésén; milly sikerrel, milly buzgalommal teljesítette ezen hivatását húsz esztendőn túl, annak élő tanúi számos az ország' minden részeiben elszórt hallgatói, kik a' méltóságok' legfényesebb polczán is, elkülönbség nélkül méltányolva elismerék érdemeit, kitünő bizonyosságául szolgálának munkái, melyeknél fogva Szalay László tagtársunk őt a' magyar jogtudomány' új korszaka' alapítójának nevével, méltán díszesíté.

Frank azon kevesek közé tartozott, kik a' tanári pálya' nehéz feladásainak teljesen megfelelni képesek voltak. A' tanító' fő hivatása az ifjakat a' tudományok' szentélyébe vezetni, azok' jelen állapotjával megismertetni, a' tárgyak' újságából credő nehézségeket eloszlatni; de azt sikeresen csak élénk, lelkesített, figyelmet ébresztő és a' hallgatók' felfogási tehetségéhez mért előadás által teljesíthetni, mert csak az valósítja a' régiek' amaz alaptételét „*Viva vox pleniús alit*“, csak az létesíti az academiai tanítás' céljait. Frank' előadásai az imént megérintett előnyökkel nagy mértékben bírtak; világosan észtani rendben fejtegette tudományának tanait, taglalgatta a' szövényesebb kérdések' elemeit, és ez által tanítványai' alaki művelésére, észtani következetes gondolkodásmódjok' fejlesztésére határozó befolyással volt; meggyőződve a' jogforrások' olvasásának nél-

külözhetetlen szükségéről, azokra irányozta figyelmöket, a' törvény- és döntvénytárból merített példákkal világosította fel tana' elméleti tételeit; nem kevésbbé czélszerű volt vizsgálati módszere; ez nem annyira az emlékező, mint ítélő tehetség' kipuhatolására czélzott, minél fogva vizsgálatai tanításainak valóságos ismételései, gyakorlati felvilágosításai voltak, annál tanulságosabbak, minthogy a' felelő' hibás állításai' czáfolatába ritkán bocsájtkozván, azt további kérdések által, törekedett véleménye' ferde következményeire vezetni 's így azoknak hamisságáról meggyőzni.

Nyomos segédszeréül szolgált „*Principia Juris Civilis Hungarici*“ czímű (1829. Pesten megjelent, két kötetű) munkája, mely a' tankönyvnek ama' két fő kellékét, a' rövidséget és teljességet olly kitünő fokozatban egyesíté, hogy még homályosabbnak látszó helyei is, kellő magyarázatuk után könnyen felfoghatóvá levén, az eszmék állandósítására épen rövidségöknél fogva, mutatkoztak legalkalmasabbaknak. De nem csak oktatástani szempontból hanem tudományos belbecsére nézve is, ezen munkája honi jogirodalmunk' legbecsesebb termékei közé számítható; szerzője jártas a' külföldi jogirodalom' minden ágaiban, és ismerve annak haladásait, a' múlt században Heineke által Németországban honosított, és hazánk' tankönyveibe átszívárgott axiomatico-dogmaticai módszertől eltávozván, elveit és védveit nem önkényes értelmezésekből hanem a' hazai jog' tiszta forrásaiból meríté; a' tanok' elhelyezésében jogintézeteink' természetes összefüggésére különös tekintettel volt; a' pórtörvényt a' jogok' tanától elkülönzé, sok tételeiben névszerint az adományok' elméletében elődjei' véleményétől lényegesen eltért, a' törvényszéki gyakorlat' hibáit gyakrabban kimutatta, végre hogy hosszas ne legyenek, munkája' befejezéséül a' vitályos jogkérdések' czélszerű tárgyalásának jeles példáját adá. Kézikönyvét 1836. az időközben történt változásokat tartalmazó toldattal bővítette, 's miután V. Ferdinánd 1844. az ország' rendeinek ismételve kijelentett kívánságára hajolván, a' tudo-

mányok' magyar tanítását elrendelte, annak nem annyira lefordításához, mint magyar nyelven átfordításához fogott, és azt rövid idő alatt befejezván „*A' Közigazság' Törvénye Magyarhonban*“ cím alatt (Budán, 1845-ben) közre is bocsájtotta.

Ezen dolgozatában, melyben a' latin szerkezetnek szabatoságát sajnosan nélkülözzük, gyakrabban honi kútfők' hiányában az általános igazságnak elveit okoskodva fejtegette; írásmódjára nézve a' közösen elfogadott szabályoktól eltávozván, Versey' rendszeréhez ragaszkodott, sőt az irodalom, törvényhozás és törvénykezés' műnyelvét jobbadán mellőzván, sajátyszerű kifejezéseivel élt, és ez által munkája' használatát az ifjúságra nézve tetemesen nehezítette. Eljárásának okait, könyvéhez csatolt véd és végszavában adta, a' nélkül hogy ebbeli nézetei akár az irodalomban, akár a' közéletben visszhangra vagy utánzókra találtak volna. Frank, hogy saját szavaival éljek: „bájos szép nyelvünk' jövő sorsát a' rohanó újítás' árjaitól“ féltette, és ennél fogva a' nyelvészek' hatását minél szűkebb körre szorítani, fejlődését csak a' népet által eszközöltetni ohajtá; ez ugyan általános világnézetéből magyarázható, de felőtli hogy ő, ki a' jogot oly gyakran hasonlította a' nyelvhez, mintegy megfeleltetve a' tudósok' véleményei és feleletei' határozó befolyásáról, a' romai és egyéb nemzetek' jogintézetei' kiképezésére, ezen tényezőnek működését épen hazai nyelvünkre nézve, oly csekély nyomatékúnak tartotta.

Magyar munkája' alapján őt társaságunk 1847. évi nagygyűlésén, a' jogtudományi osztály' ajánlatára levelező tagjául választá, minek következtében 1848. szeptember' 11. az „*Ösiség és elévülésről*“ szóló értekezésével beköszöntvén, körünkben helyet foglalt. Az érintett (utóbb Budán nyomtatásban is megjelent) értekezésben, az ösiség' fogalma és körének szorosabb meghatározása, különböző ágainak tárgyalása után, annak nem annyira megszüntetését mint czélszerű korlátolását javallja, és a' magyar birtokon átok gyanánt

fekvő bizonytalanságnak fő okát az elévülés' hibás rendszerében, névszerint a' titkos tiltakozás' ismételésében, 's a' gyökeres levelek' erejének az általi fenttarthatásában találja a' hitel' fölélesztésének egyedüli módját, a' Verböczy' hibás magyarázatából származott elévülési hiányok' kiigazításába helyezvén. Berekesztésül meleg szavakkal ajánlá buzgó közremunkálását a' tudományok és haza' közös ügyeinek előmozdítására, de ebbeli szándokát meghiusítá a' viszonyok' hatalma, melyeknél fogva foglalkodásaink félbe szakadván és üléseink egy időre felfüggesztetvén, beköszöntő értekezése egyszersmind academiai működésének zárköve volt.

Nagyobb befolyást gyakorolt az egyetemnek ügyeire. Nem sokára kinevezése után 1830. a' törvénytudományi kar' idősbikévé, és ez által az egyetemi tanács' állandó tagjává lett; itt nem csak nyomos hatással volt a' tanácskozások' folyamára, hanem társai' bizalmából, több az egyetemnek érdekeit közelebről illető fontos okiratok' szerkesztésével bízott meg; ezek közül az egyetemnek 1834. december 13. kelt ama' felterjesztése, melyben könyvnyomdai tulajdonjogának csonkítása ellen erélyesen felszólalván, alapértéke' észszerűtlen kezelésének 's a' tanulmányok' szomorú állapotjának élethű rajzát adá, szerzője' kitünő írásmódjának, és férfias jellemének egyaránt becses emléke marad.

A' törvénytudományi kar' igazgatóságát Markovics János és Úzovics' halála után hosszabb ideig, és időközben is azok' távollétében ideiglenesen többször viselte; 1832. augusztus 14. a' bekövetkezett iskolai évre az egyetem' nagyságos rectorává választott; ezen minőségében 1832. october' havában felsőbb rendeletnél fogva adta át a' budai főgymnasiumot fényes, a' tárgy' komolyságának megfelelő beszéddel a' kegyes iskolák' rendének, melynek hajdan növendéke és tagja volt. 1846. majus 2. érdemei' elismeréseül folyamodása nélkül királyi tanácsossá neveztetett, és hogy a' magyar vallás- és közoktatási minister által felállíttatni szándéklott főtanul-

mányi tanács' tagjainak egyike Frank leendett, biztos kútfőből állíthatom; 1848. és 1849. az időnként távollévő egyetemi rector' helyét pótolá, sőt ez utóbbi esztendei sz. Ivánhavában, a' közoktatási ügyek' élén akkor állott tagtársunk által, az egyetemnek vég rendezéseig annak igazgatóságával valóban meg is bízott; melyet eleinte vonakodva ugyan, de utóbb készséggel elfogadván, a' legnehezebb körülményekben szokott buzgóságával mind addig vitt, míg a' császári seregek' másodszori bevonulása után, julius' vég napjaiban Bécsbe hívatott, hogy a' magyarországi jogügyekkel foglalkodó bizottmány' tanácskozásaiban részt vegyen. Ott ernyedetlen szorgalommal szentelte magát a' reá bízott munkálatoknak, melyeknek egyikében az ősiség' történeti fejlődését, természetét és az arra vonatkozó intézkedések körüli nézeteit terjedelmesen fejtegette; és ez tudomra munkásságának utolsó gyümölcse volt; mert nem sokára annak befejezése után, felháborodott lelki állapotjának súlya alatt összeroskadván, mártius' 4. a' reggeli órákban erőszakos halállal fejezte be munkás életét. Mi indíthatta ezen nyugodt kedélyű, szenvedélytelennek látszott férfit azon lépésre? őt, ki baráti körben az öngyilkosság' leghevesebb ellenzőjének nyilatkozott, és annak akármely körülményekbeni igazolhatását határozottan tagadá: az a' lélektani rejtélyek közé tartozik.

Búskomor sejtelmekkel távozott ugyan már october' havában bucsuzó barátjai' egyikétől, de februar' vég napjaiban kelt levelében nyomasztó kedélyhangulatának legkisebb jelei sem mutatkoznak; és hátrahagyott utolsó sorai, habár némileg sejtetik, de kellőleg fel nem világosítják borzasztó tettének indokait. Martius' 5. a' délutáni órákban, néhány honfiai csendben kísérek hült tetemeit az örök nyugalom' helyére, azon honnak határain kívül, melyhez hű ragaszkodását vég soraiban nem csak szóval, hanem tettel is bebizonyította, midőn nagy gonddal, tetemes pénzáldozatokkal gyűjtött ritka becsü könyvtárát, közhasználatul Pest városának hagyományozá. És most,

miután öt élete folyamán át, egész a' sírig követtem, írói és tanári cselekvőségének hű rajzát adtam, szabadjon még néhány szóval tulajdonairól és jelleméről általában emlékezmem.

Frank kitünő elmebeli tehetségekkel, hív emlékezettel, éles ítéllettel bírt; mások' tekintélyére keveset hajtván, mindenben saját belátását követte, és ehhez még akkor is ragaszkodott, ha az általános véleménynyel ellentétben álló eredményekre vezette. Ritka szorgalommal idejének legnagyobb részét az olvasásnak szentelé; több régi és új nyelvek, nem különben terjedelmes könyvészeti ismeretek' birtokában, figyelmét az irodalomnak majdnem minden ágaira, még az isteni és orvosi tudományokra is kiterjeszté; főleg azonban a' jog- és államtudományok' minden részeiben érezte magát honosnak; a' tudomány' mélyéből merített, a' dolog' velejébe vágó kérdései 's észrevételei, szigorlatok', vizsgálatok' alkalmával, a' pályázati dolgozatok' alapos bírálatai, kitünő jártasságának kétségtelen jelül szolgáltak; a' romai jog' ismeretére nézve pedig páratlanul állott hazánkban; forrásai és irodalma, névszerint Warnkönig' e' tárgyú iratai, egész irányára és munkáira jelentékeny befolyással voltak.

A' classicusok' hő tisztelője, azoknak olvasására, fordítására tanítványait gyakrabban serkenté. Hegel' rendszere' tanulmányához nagy buzgósággal fogott, de munkái' többszörös átolvasása, sőt közönséges nyelvrei lefordítása után végre, mint előttem ismételve állítá, azon eredményre jutott, miszerint egész eredetisége csak írásmódjának homályosságában áll, melyet csupa szemfényvesztésnek tartván nagy tekintélyét a' tömeg' felületes ítéletének tulajdonítá; a' hegeli rendszer iránti ellenszenvét átvitte az összes német bölcsészetre, sőt az eszményi, bölcsészeti irányra általában; és így történt, hogy Frank, ki fennebb említett irataiban a' bölcsészeti irányt követte, utóbb a' történeti jogiskola' elveihez ragaszkodván, a' bölcsészeti jogtant nem csak fölösleges, de veszélyes, a' közoktatásból kiküszöbölendő 's a' romai jog által pótolandó tudománynak

tekintette; a' törvénykönyvek' rendszeresítésére irányzott munkálatokat mind annyi a' jog' természetes fejlődésével ellenkező merész kísérleteknek tartotta; holott, Tisztelt Academia! a' jogtudományt csupán hátra tekintő Janusföhöz nem hasonlíthatjuk, és az, általános bölcsészeti elemek' hiányában, megfosztva egyetemiességétől, belső igazságának méltóságától, a' hatalmasok' önkényétől függő tételek' halmazává alacsonyodnék, mellyeknek tanulása egy élet' fáradalmainak becsével fel nem érne! — De térjünk vissza kitüzött tárgyunk' fonalához. Mint a' történeti jogiskola' követője, annak szempontjából tekintette és bírálta Frank az újabb világeseményeket is, minél fogva könnyen magyarázható, hogy a' korunkat átható 's átlengő eszmék és azokkal kapcsolatos követelmények iránt, rokonszenvvel nem viseltetett, de még a' nemzetiség' varázshatalmát sem méltányolta egész kiterjedésében; hasonló azokhoz, kik mivel az eszmék' lelkesítő tüzét önkeblökben nem érzik, félreismerve azoknak világrendítő hatalmát, mindenütt anyagi indokokat keresnek; kik a' kereszthadaknak buzgóságát egyesek dics- vagy kincsvágyának, a' XVI. század' vallási mozgalmait, mellyek Európát lángba boríták, testvért testvére ellen fegyverbe szólítottak, néhányak' házassági hajlamának, a' világi fejedelmeknek az egyházi javak iránti vágyának, a' francia forradalom' oriási jeleneteit és következményeit Orleans' ármányainak, Mirabeau' bosszuvágyának tulajdonítják, ő a' nemzetiség-szülte lelkesedést, pártczélok' elérésére mesterségesen felélesztett érületnek vélte; de következetes önmagához, meggyőződése' tiszta forrásaiból eredett elveihez, az élet és tudományban egyaránt híven ragaszkodott; tiszteletre méltó ellentétben azokhoz, kik míg az eszmények utáni törekedést, a' haladást ajkaikon pengetik, az észnek uralmát dicsőítik, tetteikben ellenkező elveknek hódolva, külső érdekeiknek keblök' belső meggyőződését feláldozni egy perczig sem áttallanak. Ezen jellemkövetkezetességével öszhangban volt Franknak önvisellete a' társas élet' minden viszonyaiban; tiszt-

társaival megelőző és barátságos, hallgatói iránt nyájas és igazságos, saját foglalkodásaiban buzgó 's lelkiismeretes, mások' munkálatait bírálataiban szigorú de részrehajlatlan, mindenben és mindenkor őszinte 's egyenes lelkű, soha nem színlelt érzéseket, melyeket keblében nem táplált.

Minél fogva visszatekintvén életére, működésére, jellemére, bátran állíthatom miszerint halála veszteség a' tudományra, veszteség hazánk' egyetemére, de veszteség főleg reánk, Tisztelt Academia, kik olly sokat várhattunk közremunkálásától, és most a' helyett, hogy vele szövetkezve haladnánk az igazság' szent célja felé, bús érzelemmel csak emlékének szentelhettünk néhány perczet, melyeket azon szívem' mélyéből fakadó ohajtással rekesztek be, hogy az élet' viszontagságai által megtört társunknak

„Szendergő porait béke lebegje körül.“

